

Abstrakt

Diplomová práce zkoumá formování kolektivní identity lidí s hendikepem v rámci celospolečenských změn v českém postsocialistickém prostoru v 1. polovině 90. let 20. století. Téma je zkoumáno s ohledem na genderové aspekty tohoto utváření a na pozadí obsahů dvou českých specializovaných časopisů pro osoby s hendikepem, které vycházely ve zkoumaném období. Těmito časopisy jsou *Elán* a *Vozičkář*. V práci se věnuji také historii vzniku obou časopisů, a to v souladu s působením organizací, jež je vydávaly (Svaz invalidů, Liga za práva vozičkářů). K zasazení obsahů časopisu do historického kontextu využívám dva provedené polostrukturované rozhovory s bývalými redaktory těchto periodik. V Teoretické části představuji vývoj pohledu na „postižení“ včetně vymezení medicínského, sociálního a kulturního modelu a přibližuji vývoj hnutí za práva postižených v americkém prostoru i ve střední a východní Evropě. K „postižení“ přistupuji z pohledu oboru Disability studies, který nahlíží postižení jako kulturní konstrukt. Dalšími klíčovými koncepty, s nimiž pracuji, jsou genderová identita jako performativní, relační a fluidní koncept (Judith Butler), pojetí kolektivní identity jako kolektivní akce (Alberto Melucci) a dva modely utváření aktivistického hnutí – etnický a emancipační (Annamarie Jagose). V kritických interpretacích, které jsou empirickým výstupem práce, zohledňuji také intersekcii genderu a „postižení“ a nastiňuji, jaké mohou být jejich možné implikace. Použitou metodou je kvalitativní obsahová analýza s využitím postupů tematické analýzy.

Klíčová slova: kolektivní identita, hendikep, postižení, genderová identita, hnutí za práva postižených, postsocialistická transformace, specializované časopisy, *Elán*, *Vozičkář*, Disability studies, intersekcionalita